

Відповіді

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

на зауваження, викладені у звіті Експертної групи Про результати акредитаційної експертизи освітньо-наукової програми 37106 «Філологія», рівень вищої освіти «Доктор філософії», спеціальність – 035 Філологія

Критерій	Звіт Експертної групи	Коментар Університету
<p>Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення</p>	<p>Слабкі сторони: несистематичне документування зауважень та рекомендацій стейкхолдерів ОНП щодо цілей та програмних результатів; нерегулярність формалізованої в опитуваннях зворотної комунікації зі здобувачами вищої освіти щодо вимірних критеріїв якості освітньої діяльності. Рекомендуємо: активніше залучати потенційних роботодавців до освітнього процесу; розглянути можливість винесення педагогічної дисципліни за межі вибіркості та розширення вибіркових компонентів Переліку І дисциплінами, що відповідають спеціалізаціям аспірантів; переглянути освітню складову, що формує мовні компетентності іноземною мовою на предмет доцільності збільшення кредитів; оновлювати робочі програми з урахуванням сучасних наукових розвідок; оптимізувати локальні (інститутські) опитування аспірантів та роботодавців щодо якості надання освітніх послуг та задоволеності викладання окремих ОК; ширше залучати стейкхолдерів до перегляду ОНП із належною документальною фіксацією зробити більш прозорим інформування іноземних студентів щодо очікуваних результатів навчання.</p>	<p>Наведені зауваження не враховують усіх етапів розвитку програми, зокрема:</p> <p>1) Під час розробки ОНП було враховано досвід провідних європейських університетів, зокрема досвід підготовки докторів філософії Загребського університету (Хорватія), Університету Масарика (Чехія) та інших закордонних ЗВО, що й відзначають експерти у Звіті, с. 4., також вказано на той факт, що (пункт 3, с. 4 Звіту) <i>«Роботодавці залучаються до формування цілей та програмних результатів освітньо-наукової програми шляхом надання рецензій. Зокрема, наявні позитивні рецензії на ОНП: доктора філологічних наук, професора, директора Гуманітарного інституту Національного авіаційного університету А. Гудманяна, завідувача відділу романських, германських і балтійських мов Інституту мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України В.П. Пономаренко, завідувача кафедри латинської мови НМУ ім. О.О. Богомольця О.Г. Кісельової, заступника директора з наукової роботи Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України М.М Сулими»</i>. Остання рецензія спростовує твердження про те, що обговорення з науковцями НАН України (а саме вони є потенційними роботодавцями для більшої частини випускників ОНП) жодним чином не задокументовані, окрім того, до наукових керівників в межах цієї ОНП належить, наприклад, член-кор. НАН України, д.філол.н., проф., завідувач кафедри стилістики та мовної комунікації Л. І. Шевченко, яка є також членом Вченої ради ІФ. Експертній комісії було надано протоколи Вченої Ради ІФ про рекомендацію ОНП 2016 до затвердження, Наказ про поширення нової редакції опису ОНП на вступників 2016 року, про який</p>

		<p>згадано у Відомостях СО, с. 3 (№ 659-32 від 25.07.2018), Витяг з рішення Вченої Ради КНУТШ щодо змін до ОНП від 26.06.2019, протокол №16, про який також зазначено у Відомостях СО, с. 3, що свідчить про те, що всі зміни і сама ОНП проходили інтенсивне обговорення, задокументоване у цих протоколах. На платформу Агентства разом із Відомостями СО було також завантажено рецензії декана факультету української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка НПУ імені М. П. Драгоманова А.В. Висоцького та завідувача кафедри української мови і літератури Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського О. С. Філатової. Отже, під час формування цілей та програмних результатів ОНП 2019 року було ретельно пропрацьовано та враховано висловлені думки стейкхолдерів та потенційних роботодавців розробниками ОНП, зокрема, наприклад, Романенко О. В., член проєктної групи, здійснила візити до Загребського університету, Хорватія, 2016 р., (30 год.) та Університету Масарика, Чехія, 2017 р., (20 год.), про що також було зазначено у Відомостях СО та Звіті ЕГ, с. 4.</p> <p>2) У Звіті ЕГ наявна інформація про те, що «На підставі трудового договору в Інституті філології працює доктор філософії (PhD), керівник Інформаційного центру DAAD у Києві Гізела Цімерманн. Дієвою є практика залучення гостьових лекторів (http://instpres.univ.kiev.ua/node/2609). Отже, ЕГ констатує створення належних умов для інтернаціоналізації освітньої діяльності за ОНП «Філологія» та засвідчує систематичність діяльності в цьому напрямку», ці факти (наведені також і в Відомостях СО) свідчать про те, що потенційні роботодавці та провідні вчені зі світовим ім'ям активно залучені до освітнього процесу.</p> <p>3) Щодо наявності зворотнього зв'язку із здобувачами: у Звіті ЕГ надано інформацію про опитування аспірантів соціологічною</p>
--	--	--

		<p>службою КНУТШ, яка робить таке опитування задля забезпечення об'єктивності отриманих даних, зокрема у Звіті зазначено «ЕГ було надано витяг із протоколу засідання Вченої ради Інституту філології КНУТШ про підсумки опитування серед здобувачів ОНП підготовки докторів філософії за спеціальністю 035 “Філологія” № 8 від 25.02.2020 р., де на порядку денному було вдосконалення за результатами опитування робочої програми з асистентської практики у 2020-2021 н.р. та рішення про перегляд і затвердження змін до робочих програм дисциплін, які викладаються в межах ОНП. Офіційний перегляд ОНП заплановано на вересень 2020 р.», що якраз є свідченням того, що всі зауваження аспірантів системно беруться до уваги і їх результатом є не формалізоване, а ґрунтовне доопрацювання із вагомими змінами. До того ж ще не відбулося опитування випускників цієї ОНП, оскільки це перший випуск. Тож погоджуємося щодо необхідності подальшого проведення опитувань (наразі розробляється університетське положення про його процедуру), які, безперечно, будуть корисними, утім зауважуємо, що наданим у розпорядження експертів протоколом № 8 від 25.02.2020 р., продемонстровано й закріплено курс на постійний моніторинг рівня задоволеності здобувачів освітнім процесом на цій ОНП та реакцію на отримані дані.</p> <p>4) Щодо «розширення вибіркового компонентів Переліку 1 дисциплінами, що відповідають спеціалізаціям аспірантів» слід зазначити, що ОНП «035 Філологія» орієнтована на широку фахову підготовку докторів філософії, що відповідає сучасним тенденціям розвитку гуманітаристики загалом і філологічних наук зокрема, крім того, навчальний план ОНП «035 Філологія» містить Перелік 2 – дисциплін вільного вибору, які дають змогу сформувати глибші фахові компетентності. Зазначимо також, що Перелік 1 містить і лінгвістичні дисципліни, і інші дисципліни, які сприяють поглибленню знань і компетентностей здобувачів та сприяють реалізації як міждисциплінарного підходу до навчання, так і права</p>
--	--	--

		<p>здобувачів на широкий вибір дисциплін з загальноуніверситетського фонду. До цього переліку належить й дисципліна «Професійно-педагогічна компетентність викладача ВНЗ», яка є альтернативною для тих, хто не отримав педагогічної кваліфікації за дипломом магістра, але прагне краще підготуватися до проходження Асистентської педагогічної практики та здобути потрібні навички. Більшість здобувачів, які вступають на цю ОНП, мають таку підготовку та кваліфікацію за дипломом магістра.</p> <p>5) Навчання іноземних здобувачів вищої освіти провадиться згідно з ОНП, с. 42, на загальних підставах, тож вони мають повний доступ до всієї інформації, наявної на сайтах Інституту філології та КНУТШ, але для них завжди пропонується консультативна підтримка й вони отримують за необхідності консультації та інформаційний супровід англійською мовою щодо вступу, можуть слухати дисципліни англійською мовою. Іноземні здобувачі без проблем виконують свій індивідуальний план та проходять на загальних засадах всі процедури звітування та проміжної атестації.</p> <p>б) Щодо доцільності збільшення частки англійських дисциплін, зокрема також «Академічного письма англійською мовою (English academic writing)», на що в опитуванні вказали і здобувачі, це також один з аспектів перегляду програм у вересні 2020, як було заплановано у протоколі № 8 від 25.02.2020 р., це також надасть можливість врахувати сучасні наукові розвідки у оновлених програмах.</p>
<p>Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми</p>	<p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1. Достатньо чітко сформульовані та зрозумілі цілі освітньої програми "Філологія", що відповідають місії та стратегії Київського національного університету імені Тараса Шевченка, визначені з урахуванням позицій</p>	<p>У підсумковій частині щодо Критерію 1, як і в наведених вище фактах з Резюме Звіту ЕГ, спостерігається певне протиріччя: так, Експерти зазначають, що «чітко сформульовані та зрозумілі цілі освітньої програми "Філологія", що відповідають місії та стратегії КНУТШ, визначені з урахуванням позицій та потреб стейкхолдерів...», але вказують як слабкі сторони на необхідність враховувати зауваження стейкхолдерів. Погоджуємося з</p>

	<p>та потреб стейкхолдерів, враховують досвід і тенденції розвитку спеціальності та регіонального ринку праці, досвіду іноземних освітніх програм. ОНП дозволяє досягти результатів навчання, визначених Національною рамкою кваліфікацій за відповідною спеціальністю.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.</p> <p>Доцільно було б систематично документалізувати зауваження та рекомендації усіх стейкхолдерів ОНП стосовно її цілей та програмних результатів, враховувати ці зауваження та описувати факти врахування зауважень і рекомендацій, запрошувати представників усіх зацікавлених сторін на розширені засідання кафедр для обговорення усіх аспектів ОНП.</p>	<p>необхідністю систематично документалізувати цей процес, але, як вже було вказано вище, у розпорядження Експертів були надані рецензії, відгуки роботодавців та протоколи Вченої Ради про наявну динаміку ОНП, що свідчить про неформальний, системний підхід до формування ОНП та підготовку першого випуску за нею.</p>
<p>Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми</p>	<p>- с.5-6, пункт 1 «Аналіз освітньо-наукової програми "Філологія" виявив, що її обсяг складає 40 кредитів ЄКТС, включаючи 28 кредитів обов'язкових компонентів навчального плану (з урахуванням асистентської педагогічної практики (10 кредитів)) та 12 кредитів вибіркових дисциплін. Таким чином, обсяг ОНП загалом у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для третього рівня (доктор філософії) у галузі знань 03</p>	<p>1) Розподіл за кредитами ЄКТС в межах окремих дисциплін за цією ОНП вважаємо відповідним (що підтверджено цифровими показниками). Цитовані експертами норми в кредитах ЄКТС з Постанови КМУ наведено без урахування змін <i>згідно з Постановою КМ № 283 від 03.04.2019 у новій редакції 19.04.2019 (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text)</i>, де в цій частині містяться вже нові формулювання, наприклад, «здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності в обсязі кредитів ЄКТС відповідно до стандарту вищої освіти. <i>{Абзац</i></p>

	<p>“Гуманітарні науки”, за спеціальністю 035“Філологія” та відповідає Постанові КМУ № 261 від 23.03.2016, в якій зазначено, що загальний обсяг навчальних дисциплін повинен становити 30-60 кредитів. Обсяг окремих освітніх компонентів не повністю відповідає зазначеній постанові. Згідно з останньою, освітній складник, що формує знання зі спеціальності, за якою аспірант проводить дослідження, повинен становити щонайменше 12 кредитів ЄКТС (в ОНП “Філологія” забезпечено ОК.03 (10 кредитів), вибірковими дисциплінами Переліку 2 (8 кредитів)). Освітній складник, що формує загальнонаукові (філософські) компетентності, повинен становити щонайменше 4-6 кредитів ЄКТС (забезпечено ОК.02 (7 кредитів)). Освітній складник з набуття універсальних навичок дослідника повинен складати щонайменше 6 кредитів ЄКТС (забезпечено ОК.03 (10 кредитів), ОК.05 (3 кредити)). Освітній складник, що формує мовні компетентності іноземною мовою, повинен становити щонайменше 6-8 кредитів ЄКТС. На ОНП цей складник забезпечено лише 4-ма кредитами (ОК.01 (3 кредити), ОК.04 (1 кредит викладається англійською мовою)»</p>	<p><i>п'ятий пункту 27 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 283 від 03.04.2019}. Стандарт вищої освіти третього освітньо-наукового рівня за спеціальністю 035 Філологія не затверджений. Отже, такі норми носять рекомендаційний характер, а відтак наведені зауваження, на наш погляд, не є критичним і відображають динаміку розвитку ОНП «035 Філологія», етапи її оновлення, переосмислення і розвитку – у тому числі із урахуванням думок здобувачів.</i></p> <p>Варто також зауважити, що формування мовних компетентностей іноземною мовою у межах освітньо-наукової програми «035 Філологія» з підготовки докторів філософії забезпечується не тільки у процесі вивчення дисципліни «Академічне письмо англійською мовою», але й у межах дисципліни «Прикладні аспекти сучасної філології», «Філософія науки та інновацій». Крім того, у межах підготовки дисертації здобувачі ОНП «035 Філологія» вдосконалюють знання із іноземних мов чи літератур, які досліджуються і аналізуються у наукових працях аспіранта. Тому вважаємо, що забезпечення цього складника у межах ОНП «035 Філологія» за рахунок обов'язкової частини програми є достатнім.</p> <p>Принагідно зауважимо, що здобувачам освіти третього рівня надається додаткова можливість поглибити свої мовні компетентності за рахунок вибіркової частини ОНП – зокрема обираючи дисципліни із Переліку 2 (з числа тих які або викладаються англійською мовою: «Сучасна лінгвістика у світлі зміни наукових парадигм» та «Концептуальні засади сучасної лінгвістики», або зорієнтовані на вивчення мов і літературі, які досліджує аспірант: «Слов'янські літератури в контексті культурологічних студій», «Компаративні дослідження у літературах Сходу / Заходу», «Національно-культурна специфіка східної мовленнєвої поведінки» та ін.). Це дає можливість забезпечити набуття компетентностей не тільки із вивчення англійської мови як мови міжнародного спілкування, але й тих мов</p>
--	---	---

	<p>- с. 6., Пункт 2 «Аналіз дисциплін за вибором, завданнями яких є поглиблення та розширення предметних знань, та матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми виявив, що фахова компетентність 12 (розуміння природи лінгвістичних теорій, гіпотез і тлумачень), згідно з матрицею компетентностей, забезпечується вибірковою дисципліною Переліку 1, у якому студенти мають право обирати нелінгвістичні дисципліни (на відміну від Переліку 2, де студенти повинні обирати лише лінгвістичні дисципліни). З одного боку, можливість вибору дисциплін з інших ОП у Переліку 1 є перевагою цієї ОНП, оскільки відбиває сучасний міждисциплінарний вектор світових наукових досліджень. З іншого боку, якщо студент обере нефілологічну дисципліну, то він, згідно з матрицею відповідності програмних компетентностей (ст. 39 освітньо-наукової програми), не досягне ФК 12. Утім, ретельний аналіз робочих програм обов'язкових дисциплін ОНП виявив, що ФК 12 (розуміння природи лінгвістичних теорій, гіпотез і тлумачень) закладена в обов'язковій</p>	<p>/ літератур, які є предметом дослідження у наукових працях здобувача.</p> <p>Загалом освітня складова ОНП «035 Філологія» дає здобувачу як отримати загально теоретичні знання із спеціальності в обсязі 10 кредитів (ОК.3) та 8 кредитів (Перелік 2) – відповідно до власних дослідницьких інтересів, що дає вповні втілити індивідуальну освітню траєкторію здобувача. Універсальні навички провадження дослідження також забезпечуються в повному обсязі завдяки ОК.03 (10 кредитів), ОК.05 (3 кредити), усього – 13 кредитів.</p> <p>2) Отримання ФК 12, дійсно, забезпечується обов'язковою дисципліною “Прикладні аспекти сучасної філології” (https://cutt.ly/koguM6Z). Можливість вільного вибору дисциплін з Переліку 1 з урахуванням міждисциплінарного підходу є перевагою цієї ОНП, оскільки повністю забезпечує реалізацію права на вільний вибір дисциплін здобувачем. Слід також зазначити, що здобувачі, маючи доступ до повної інформації на сайтах Інституту філології та КНУТШ про весь період навчання та його очікувані результати (зафіксовані у Програмі комплексного підсумкового іспиту, ОНП і т.д.) ставляться до вибору дуже свідомо і випадків, коли вони б не обирали більш корисні та дотичні (профільні) для напряму їхнього наукового дослідження дисципліни з Переліку 1 ще не було зафіксовано.</p>
--	---	---

	<p>дисципліні “Прикладні аспекти сучасної філології” (https://cutt.ly/koguM6Z). Таким чином, у сукупності освітні компоненти ОНП дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.</p> <p>Слід зауважити, що, якщо аспіранти попередньо не отримали педагогічної кваліфікації, то для допущення до проходження асистентської практики їм необхідно обрати дисципліну “Професійно-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу”.</p> <p>Слабкі сторони по Критерію 2, с. 8.: «Слабкими сторонами ОНП є матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми, де не вказані всі фахові компетентності кожного освітнього компонента згідно з програмними результатами навчання. Академічне письмо англійською мовою має лише 3 кредити, що є недостатнім згідно КМУ № 261 від 23.03.2016, а вибіркового ОК “Професійно-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу” є передумовою допуску до обов'язкового ОК “Асистентська педагогічна практика”.</p>	<p>3) У ОНП йшлося про такі випадки: с. 46 «Аспірантам, які попередньо не отримали педагогічної кваліфікації, але прослухали дисципліну «Професійно-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу» і були допущені до проходження асистентської практики, присвоюється додаткова педагогічна кваліфікація – викладач закладу вищої освіти, із внесенням відповідного запису до диплома доктора філософії та додатку до диплома». До асистентської практики допускаються загалом всі аспіранти, вони не позбавлені права проходження Асистентської практики, але можуть компенсувати відсутність педагогічних компетентностей за дипломом магістра за рахунок цієї вибіркової дисципліни та набути потрібних навичок.</p> <p>До того ж отримання професійної кваліфікації 2310 – викладач закладу вищої освіти, закладене у програмі лише як потенційна можливість: «Можливість отримання професійної кваліфікації (с. 32 ОНП 2019)...», у СО зазначено (с. 2), що на поточний момент «Освітня програма не передбачає присвоєння професійної кваліфікації», – оскільки цей процес ще не підкріплений нормативно-правовою базою.</p> <p>Крім того, звертаємо увагу на те, що в КНУТШ було оновлено програму асистентської практики, яка введена в дію в березні 2020 року, що засвідчує не тільки позитивну динаміку розвитку ОНП та врахування перспектив її розвитку, алей, по суті, дасть можливість оцінити дієвість запропонованих змін тільки у перспективі – через</p>
--	---	--

		<p>два-три роки.</p> <p>4) Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми є збалансованою загалом, коментар щодо ФК 12 див. вище.</p>
<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визначення результатів навчання</p>	<p>У пункті 4 , с. 10 Звіту вказано: Університет не здійснює визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Утім, визнання міжнародних сертифікатів з іноземної мови, що засвідчують рівні B2 – C2, як вступного іспиту з іноземної мови, є елементом неформальної освіти.</p> <p>Далі визначено сильні сторони за цим критерієм:</p> <p>Загальний аналіз щодо Критерію 3: Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.</p> <p>Чіткість і зрозумілість правил приймання до КНУТШ, які враховують специфіку освітньо-наукової програми "Філологія". Наявність та доступність документів, які регламентують визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти, зокрема під час академічної мобільності.</p> <p>Вказано на:</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.</p> <p>Під час реалізації ОНП не визнаються результати навчання, отримані у неформальній освіті.</p>	<p>Щодо зауваження про визнання результатів, здобутих студентами в неформальній та інформальній освіті, у відомостях про самооцінювання і під час бесід з членами ЕГ було чітко зазначено: «Університет не здійснює визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, до затвердження регуляторних актів центральних органів виконавчої влади України, існування яких передбачене чинним законодавством». Аргументи:</p> <p>а) Згідно Закону України Про освіту (ст. 8, п.5) «Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством».</p> <p>б) в Законі України «Про вищу освіту» детально розписуються права ЗВО щодо самостійного визнання освітніх кваліфікацій і результатів навчання у формальній освіті і відсутня згадка про будь-які права ЗВО щодо визнання результатів неформальної освіти;</p> <p>в) відсутність у ЗВО прав самостійно вирішувати питання визнання неформальної освіти де факто підтверджується наявною практикою дій ЦОВВ. Наприклад, МОН України, (без врахування точки зору ЗВО як державної так і приватної форми власності) імперативно встановлює правила визнання сертифікатів з володіння іноземною мовою при вступі на програми різних рівнів вищої освіти: відмовляє за рівнем бакалавра і магістра, і дозволяє – за рівнем доктора філософії.</p> <p>г) згідно ст.38. Закону України «Про освіту» органом, який «формує вимоги до ... визнання результатів неформального та інформального навчання» визначається Національне агентство кваліфікацій.</p>

		<p>Університет чітко і послідовно дотримується цієї позиції, повідомляє її здобувачам освіти і всім зацікавленим особам, і таким чином навіть формально дотримується вимог підкритерію 3.4. <i>«Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми».</i> Ця позиція Університету була доведена до Національного Агентства із забезпечення якості вищої освіти, яке на своєму засіданні 26 травня визнало (у відповіді С.М.Квіта) що відсутність практики зарахування результатів неформальної освіти не може вважатися недоліком програми.</p> <p>Зважаючи на відсутність інших зауважень щодо Критерію 3 в межах цієї ОНП вважаємо, що підстав для зниження оцінки до рівня В за цим критерієм немає.</p>
<p>Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою</p>	<p>- с. 10, пункт 1 «За словами викладачів, іноземні студенти, що навчаються на ОНП, мають змогу прослухати дисципліни англійською мовою, хоча чіткого механізму надання такої освітньої послуги в документації знайдено не було».</p> <p>- с. 11, пункт 2 «Під час бесід ЕГ не отримала однозначних відповідей щодо рівня володіння іноземними аспірантами українською мовою. За словами викладачів, іноземні аспіранти, що навчаються на ОНП, мають змогу отримати інформацію англійською мовою, оскільки більшість викладачів вільно нею спілкуються. Водночас регламентувальних документів щодо варіативних опцій мови навчання та викладання виявлено не було».</p> <p>- с. 10, пункт 1 «Водночас у процесі</p>	<p>Варіативність навчання здобувачів на ОНП «035 Філологія» відображається в індивідуальному плані аспіранта, тематиці і проблематиці дослідження, яке він провадить, тих дисциплінах, які він обирає із Переліку 1 та Переліку 2, Аспірантам-іноземцям пропонується вдосконалити свої знання української мови у межах дисципліни «Українська наукова мова» та фахових консультацій із науковим керівником чи будь-якими іншими співробітниками Інституту філології КНУТШ. Надання консультацій чи викладання іноземною мовою здійснюється з урахуванням дослідницьких чи освітніх потреб здобувачів та за їхнього бажання і згоди. Вказані недоліки є несуттєвими і можуть бути усунуті упродовж нетривалого часу.</p> <p>Коментар щодо опитування аспірантів з цифровими даними див. у</p>

	<p>опитування, значна частина аспірантів, відповідаючи на запитання розділу “Зміст освітньої програми та якість викладання” не погодилися з низкою вимірних критеріїв щодо ефективної організації освітньої складової»</p> <p>- с. 11-12, пункт 4 «Водночас списки рекомендованої літератури, наведені в робочих програмах обов’язкових дисциплін, не завжди містять найновіші джерела, опрацювання яких є актуальним з огляду на бурхливий розвиток вітчизняної та світової філологічної галузі, зміни в методологічних підходах до написання наукових робіт».</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.</p> <p>Сильні сторони: Робочі програми обов’язкових дисциплін містять детальні коментарі щодо ПРН та прозорі критерії оцінювання, є у вільному доступі на сайті Інституту філології. Використовуються сучасні практики імплементації наукових досліджень в освітній процес.</p> <p>Проводиться системна робота щодо інтернаціоналізації навчання, викладання та наукових досліджень.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.</p> <p>Рекомендовано долучати до списків літератури в робочих програмах найновіші джерела та онлайн ресурси.</p>	<p>відповіді на зауваження експертів до Критерію 5.</p> <p>Зважаючи на вказані сильні сторони, наявність відзначених у Звіті потужних наукових шкіл, розвинену практику академічної мобільності здобувачів та викладачів, відзначені у Звіті ЕГ «сучасні практики імплементації наукових досліджень в освітній процес», той факт що «Проводиться системна робота щодо інтернаціоналізації навчання, викладання та наукових досліджень», підтверджена документально, видається не зовсім коректним зміщення акценту у підсумках за Критерієм 4 з оптимального навчального процесу на потребу доопрацювання списків літератури програм у аспекті наявності слабких сторін ОНП.</p> <p>Щодо доступності для аспірантів сучасних онлайн-ресурсів бібліотеки ім. М. Максимовича, наявності безкоштовного доступу до ресурсів Web of Science та Scopus з локальної мережі Інституту філології тощо експерти дуже позитивно відгукнулися під час опису Критерію 7, пункт 1-2, с. 17.</p>
--	--	---

<p>Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна добросесність</p>	<p>- с. 13, пункт 1: «ЕГ констатує, що в результатах опитування аспірантів не було надано інформації щодо рівня задоволеності формами контрольних заходів та системою оцінювання з різних дисциплін ОНП».</p> <p>- с. 14, пункт 4: «Підтверджувальних документів щодо популяризації академічної добросесності безпосередньо на ОНП надано не було».</p>	<p>В опитуваннях, проведених в 2020 році, засвідчено достатньо високий рівень задоволення навчанням на цій ОНП, зокрема: 52,38% опитаних в тій чи іншій мірі погоджуються з тим, що у цілому задоволені навчанням на даній освітній програмі PhD», 70,83% респондентів схвально ставляться до рівня викладання обов'язкових навчальних дисциплін», 57,15% респондентів рекомендували б навчання на цій ОНП. Ці та інші, надані ЕГ дані, засвідчують достатньо високий рівень задоволеності як навчанням, так і, вочевидь, формами контрольних заходів та системою оцінювання з різних дисциплін за ОНП «035 Філологія», які прописані детально у кожній робочій програмі навчальної дисципліни за цією ОНП, що опубліковані на сайті ІФ.</p> <p>-Експертам було надано договір з ТОВ «Антиплагіат», у Відомостях СО було зазначено, що в КНУТШ запроваджено «Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (http://asp.univ.kiev.ua/doc/NP_Baza_univ/Regulat_plagiary_2020.pdf), розміщене онлайн. Усі академічні тексти перевіряються оператором та експертом, який призначається Інститутом філології за галуззю знань і спеціалізацією для надання науково-технічної експертизи. На сайті Науково-дослідної частини КНУТШ створено репозитарій авторефератів та дисертацій (http://scc.univ.kiev.ua/abstracts_db/), захист яких відбувався у спеціалізованих радах. Перевірка дисертацій, підготовлених здобувачами освіти за цією ОНП іще не здійснювалася, утім всі учасники освітнього процесу поінформовані про це. На необхідності дотримуватися академічної добросесності наголошується під час участі у всіх семінарах, конференціях, також під час роботи з науковими керівниками, під час прийняття статей до друку в Інститутські видання (де також відбувається перевірка на плагіат).</p>
---	---	---

		<p>Враховуючи зазначене вище, вважаємо за можливе оцінити ОНП за Критерієм 5 на А.</p>
<p>Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси</p>	<p>С. 18, пункт 6: Варто зазначити, що згідно з опитуванням (січень лютий 2020р.), проведеним серед аспірантів,38,10% респондентів висловлюють непоінформованість стосовно процедури врегулювання конфліктних ситуацій в університеті. Фокус-групи здобувачів та випускників зазначили не ознайомленість з процедурою вирішення конфліктних ситуацій, проте відмітили високоетичну поведінку всіх учасників навчального процесу, що, на їхню думку, унеможливило виникнення конфліктної ситуації як такої.</p>	<p>Подальше інтенсивне інформування здобувачів вищої освіти щодо процедури врегулювання конфліктних ситуацій вважаємо важливим, 3 лютого 2020 року (фактично після завершення опитування) Вченою радою Університету було затверджено «Порядок вирішення конфліктних ситуацій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (http://senate.univ.kiev.ua/?p=1335). На початку кожного року ця інформація доводиться до здобувачів, наразі також буде презентована згідно з цим Порядком.</p>
<p>Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми</p>	<p>- с. 19, пункт 2 «Проте під час зустрічі членів ЕГ з фокус-групами здобувачів та представників Студентської Ради не була підтверджена їхня залученість до перегляду ОНП, що також підтверджується результатами опитування - 66,66% учасників опитування не вважали, що можуть безпосередньо вплинути на перегляд та зміни в освітній програмі.»</p> <p>с. 20: «Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8. Відсутність реальної практики залучення аспірантів, роботодавців, випускників до процедури перегляду ОНП».</p>	<p>Освітньо-наукова програма «035 Філологія» з підготовки докторів філософії ще не мала нагоди залучити до удосконалення випускників, оскільки випуску за цією ОНП ще не було, думка аспірантів та стейкхолдерів враховується у відповідних рішеннях, що втілено у запланованому на вересень 2020 року оновленні змісту робочих програм дисциплін за результатами найбільш вагомого опитування, проведеного у січні-лютому 2020 року соціологічною службою КНУТШ та закріплено у протоколі № 8 від 25.02.2020 р.</p> <p>Вважаємо також що абсолютизація числового значення наведених результатів опитування «66,66% учасників опитування не вважали, що можуть безпосередньо вплинути на перегляд та зміни в освітній програмі», не є вповні коректною – цей показник був би інформативним як би відповідне запитання задавалося лише тим здобувачам освіти які заявили про своє бажання запропонувати зміни до програми (погана поінформованість особи яку питання не цікавить не свідчить ні про що).</p> <p>Відповідно до висловленого вважаємо, що наведене у звіті ЕГ</p>

		формулювання слабких сторін програми не відображає реального стану речей.
<p>Критерій 9. Прозорість та публічність</p>	<p>- с. 21. Пункт 3 «Вся інформація відносно освітньо-наукової програми є у вільному доступі на сайті університету, де всі охочі мають змогу ознайомитись з її компонентами, цілями, результатами навчання (https://cutt.ly/woE76zL). У профілі ОНП зазначено, що навчання іноземних здобувачів проводиться на загальних підставах. Проте під час зустрічей не було однозначно підтверджено, що всі аспіранти-іноземці достатньою мірою володіють українською мовою. Викладачі зазначили, що за потреби іноземцям пропонують англійські версії дисциплін. Позитивним є те, що більшість викладачів вільно спілкуються англійською, що спрощує комунікацію з іноземними аспірантами. Водночас питання публічного інформування аспірантів-іноземців щодо цілей, очікуваних результатів навчання та освітніх компонентів на сайті Інституту філології залишається вичерпно не розв'язаним з огляду на відсутність англійськомовної версії контенту ОНП, робочих програм та розкладу.</p> <p>Відповідно, с. 21, «Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.</p> <p>Рекомендуємо ширше інформувати іноземних аспірантів про цілі, очікувані результати навчання та зміст ОК».</p>	<p>Висловлене зауваження вже прозвучало в описі Критерію 4 (див. Критерій 4 у Відповідях на зауваження).</p> <p>Хотілося б також вказати на Окрему думку щодо цього Критерію Голови ЕГ, Таценко Наталії Віталіївни, викладену на платформі Агентства.</p> <p>Голова ЕГ вказує: «Вважаю, що за критерієм 9 ОНП має рівень відповідності А», – і наводить аргументацію, зазначаючи прозорість, публічність внутрішньої документації КНУТШ, яка представлена на сайті, підтвердження системної реалізації викладених у цих нормативних документах принципів на практиці, що було виявлено також під час онлайн-зустрічей. Окремо відзначено наявність адреси для зворотнього зв'язку на сайті Інституту філології:</p> <p>Вважаємо, що за цим Критерієм ОНП може бути оцінена на А.</p>